

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:	Pretiuu insertiuniloru:	Corespondintiele se se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului român ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . . 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 7 „ — „		
„ „ „ „ 1/2 „ . 3 „ 50 „		

Nr. 27. pres.

Cerculariu

catra toti parintii protopresbiteri si preotimea din dioces'a Aradului.

Ingrigirea Nóstra archipastorésca a fostu pururea indreptata, ca ordinea si disciplin'a eclesiastica se se mantiena cu santienia atátu in launtru câtu si afara de biserică. Fora ordine si disciplina nici o institutiune in lume nu póte progresá, din contra, ea inapoiéza. Pentru acea, mare dreptate au avutu santii parinti, candu de opotriva cu dogmele au verificatu si disciplin'a bisericésca!

Esperinti'a inse Ne-a convinsu, că disciplin'a eclesiastica la preotii nostri slabesece, si in multe respecte este aproape se cada in desvetudine (desvetiu). Asia ni se relatéza din mai multe parti, că unii dintre preotii nostri intru atáta desconsidera portulu séu imbracamintea preotiésca, încátu nici la functiunile publice nu imbraca costumulu (vestmentulu) preotiescu adeca reverenda, ci numai nisce vestminte civile, ce nu convinu nici cu bun'a cuviintia, nici cu seriozitatea preotiésca, dar nici cu demnitatea loru.

Ori câtu de neinsemnata s'ar paré cuiva intre-barea vestmintelor séu a imbracamintei, totusi la anumite diregatorii séu demnitati si la anumite oca-siuni, imbracamintea are mare insemnatate, căci seme-nele din afara se considera ca o manifestare a celoru din launtru, din imbracaminte deduce publiculu: cum si câtu tiene cineva in interiorulu seu la diregatori'a sa?

Una dintre demnitatile séu dregatoriile la care imbramintea are insemnatate mare si la care tiene multu si publiculu, este si demnitatea preotiésca. Candu preotulu se póta in vestmintele sale preotiesci, adeca: in reverenda, atunci elu probéza că isi iubesece si pretiuesce dregatori'a sa preotiesca, si i place a se purtá cum pretinde demnitatea si decoreea ei; ér candu preotulu nu-i place a se purtá in reverenda, atunci probéza, că diregatori'a sa preotiésca, i este o sarcina neplacuta.

Aceste dise in generalu, pré bine se potu aplica la toti acei preoti ai nostri, cari cu desconsiderarea

costumului preotiescu, la functiunile si servitiile loru preotiesci mergu in vestminte nepotrivate, in câtu atragu critic'a publicului nu numai asupra loru, dar chiar si asupra intregi tagme preotiesci. Daca poporulu nostru, — candu participa la functiuni si servitii religioase — insusi se imbraca in vestminte mai alese de serbatóre, óre cuvenintiosu si frumosu este preotulu, ca elu se se presinte in haine nepotrivate, si nu in costumulu seu preotiescu?

Dupa ce inca in vechime si chiar prin s. s. canone bisericesci s'a orenduitu, anume: prin canonulu 27 alu sínodulu ecumenicu alu VI-lea „Ca nime-ne dintre preoti se nu póte haine necuvenite, decátu cele preotiesci“, Ne credemu datoriu a sfatui parintesece dar si a provocá pre toti onoratii nostrii preoti, cari pan' acuma, ori din nebagare de séma, ori din alta cauza óre care, au neglesu purtarea reverendei, ca avendu in vedere bunacuviinti'a si sustienerea vazei preotiesci, si avendu in vedere, că precum demnitatea preotiésca se deosebeste forte multu de celelalte dregatorii lumesci, asia si portulu preotulu in tota privintia trebuie se se osebeasca de alu celoralalti dregatori, si functionari lumesci, — pe viitoriu se-si coréga asta eróre, si la nici o functiune religiósă, apoi la nici o oca-siune mai alésă, ori la vreo adunare solemnă si altele de acestea, preotulu se nu se presinte decátu numai in costumulu preotiescu, adeca: in reverenda, pentrucă altecum se va considerá, că voesece intr'adinsu a dejosí vaz'a preotiésca, si ca atarele va cadé sub responsabilitate de fapt'a sa.

Preaonoratii parinti protopresviteri vor ingrigí, ca acésta provocare a Nóstra se se observe neconditionatu; ér pre cei ce n'ar voi a o observá, se-i admonedie seriusu, si candu admonitiunea n'ar folosí, se ni faca relatare, ca se putemu luá si Noi remedie trebitóre pentru mantienerea ordinei si a disciplinei. — Aradu in 25. Ianuariu 1878.

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

Despre scóla in genere, si despre cea crestina ortodoxa in specie.

II

(Continuare).

Inse precum omulu consta din trupu si din sufletu, prin urmare e de doua naturi, una sensuala si alta rationala, asia si societatea omenésca sta din doue clase, din societatea civila séu statulu, si din societatea spirituala séu biserica. Ci precum sufletulu e mai superioru decâtu trupulu, asia si statulu spiritualu séu biserica e mai superioara decâtu statulu civilu; căci precandu statulu civilu tinde numai la fericirea timpurana, pe atunci biserica dispune si pregatesce la fericirea eterna din ceriu. Problem'a bisericeii este, ca prin invetiaturi religioase-morale, prin credintia, sperantia si dragoste, si prin viétia si comportarea nepatata se pregatésca pre credinciosii sei pentru mantuirea sufletului si pentru dobandirea si mostenirea imperatiei cei ceresci, éra problem'a statului civilu este garantarea ordinii bune intre cetatieni, si scutintia loru in privintia viétiei, onorei, averei, si ocupatiunei oneste si folositoare. Comparandu intre sine aceste doua state, numai decâtu vomu observá, că celu spiritualu séu biserica e mai perfectu decâtu celu civilu; cel'a ne procura fericirea eterna in ceriuri, éra acest'a numai cea timpurarie pre pamentu.

Deci, cu dreptulu putemu afirmá, că atotu potintele Dumnedieu, creatorulu si primul invetiatoriu a omului, dupa sine a lasatu omului de pedagogu, invetiatoriu si scóla, pe societatea cea mai perfecta adeca biserica. De unde se vede că biserica crestina, e acelu organu a majestatiei divine pre pamentu, care dispune, direge, reguléza, complana si unesce tóte acele societati si state, care sunt inferiore si imperfecte, precum sunt famili'a, si societatea familiara, statulu; va se dica, scól'a si educarea omului apartiene bisericeii, si inca bisericeii invetiatoriloru clerului si preotimei, ca uneia, care atátu in trecutu, si in presentu, câtu si in venitoriu, s'a luptatu mai multu decâtu ori care alta clasa séu statu pentru prosperarea omenimei. Reportulu, ce existe intre Dumnedieu si omu, tata si familia, Domnitoriu si statu, acél'a existe intre cleru si lumea pamanténa, asia a fostu acést'a dela inceputulu luméi, asia va fi si pana la finea ei, ceea ce nu va poté negá nici unu demagogu profanu, si reactionariu cum a fostu Voltaire si Rousseau, cu discipulii loru, cari au fostu si sunt sementia revolutiuniloru, distrugetorii religiunei, si nefericirea Franciei, cum se sprimá nefericitulu rege alu Franciei Ludovicu alu XVI. candu éra inchis in templu si mai pe urma decapitatu si ucisu de aceste hiéne si tigri cu fiintia de omu, dara fara de simtiu omenescu. Dicu, nu va poté acést'a negá nici unu profanu fie elu macaru câtu de speculativu. Căci antecesoriloru preotiloru s'a disu „mergeti in tóta lumea, invetiati tóta zidirea“ si nu altora. Acestia au si mersu încátu „in totu pamentulu a esitu vestirea loru si pana la marginiie „lumei graiurile lor.“¹⁾ Si cu adevératu, nefericita societate póte fi acea care nu-lu are pre Dumnedieu de tata, si biserica de muma, adeca de invetiatoriu si scóla. Acea se póte asemaná cu trupulu fora sufletu, cu putrediuenea, care pentru scopurile sperative lumesci subordinéza scopurile sigure eterne. Dar ori câtu de mare se fia lupt'a, suntemu mandri si siguri de reusare, căci mantuitorulu Christosu, invetiatorulu celu mare a disu: „éta eu cu voi cum pana la sfersitulu veacului.“²⁾ Elu va dá bisericeii sale invingere si splendórea sa; si pre inimicii ei va sdrobí si supune.

Cumca biserica si clerulu, séu cum i dicemu noi romanii de comunu, preotimea, au fostu in totu timpulu, in totu loculu si in tóte adjunctele fara deschilinire de nationalitate si religiune, factorii principali si vitali ai educati-

unei, marturisesce istoria si traditiunea poporeloru antice. Si precum Dumnedieu pentru conservarea omului, familiei si statului a pusu fundamentu casatori'a; asia pentru prosperitatea, curatieni'a, santieni'a, moralitatea, luminarea si educatiunea acestuia a pusu fundamentu bisericeii, prin care, si nu prin statu, suntemu religati lui Dumnedieu, deunde religiunea, care e viétia ce locuesce in inim'a nóstra, si strabate dispusetiunea spiritului nostru care e simtiulu necuprinsu alu santieniei, séu dupa sant'a scriptura, e viétia in Dumnedieu, *in spiritu altissimo*. „Prin acést'a ne renascemu,“ dice Lactantiu, *ca asia regenerati se ne aretamu drepti, si cu supunere catra Dumnedieu; si cumca pe acél'a singuri ilu cunoscemu, pe acela ilu urmarimu si prin legatur'a acést'a de pietate suntemu constrinsi si relegati lui Dumnedieu, de unde a capatatu si religiunea numele seu, nu dupa cum dice Cicerone, dela relegere séu recitare: Hac conditione gignimur ut generati nos Deo iusta et debita obsequia praebeamus, hunc solum noverimus, hunc sequamur, hoc vinculo pietatis obstricti Deo relegati sumus, unde ipsa religio nomen accepit, non ut Cicero interpretatus est a relegendo.*“ Séu dupa cum dice unu altu scriitoriu apuseanu Toma Aquinas „Cuventulu religiune vina ori dela désa recitare, ori dela cuventulu religare, elu importata ordinea catra Dumnedieu: *Sive autem religio dicatur a frequenti relectione, sive exiteratu electione eius, quod amissum est, sive dicatur a religatione, religio proprie importat ordinem ad Deum.*“¹⁾ Deunde si reprezentantia religiunei, preotii sunt esecutorii educatiunei omenesci, ca ómenii se-si implinésca datorintiele sale catra Dumnedieu si catra sine, si se-lu conduca pre omu la scopulu seu finalu, care este salutea si fericirea timpurarie si eterna! Pentru ca se nu aparu partinitoriu in cauza, ca Cicero pro domo sua, cu permisiunea binevoitoriului lectoru, voiui se aducu inainte vreo câteva esemple din pracs'a poporeloru antice; se aratu că totu astfelu a fostu acést'a si la acele popora.

1. *La Chinesi*. Intemeietoriulu acestei imparatie a fostu preotulu *Fochii*, elu au numitu imperati'a chinea, imperati'a ceriului *Tian* si pe Domnitoriu lu ei fiulu ceriului *Schang-di*; éra pe sine de indreptatoriu credintiei si invetiatoriu moravuriloru bune intre Chinesi. Elu a invetiatu pre chinesi implinirea datorintiloru catra sine, intre care anumera elu sciintiele artiloru frumóse si agricultur'a séu lucrarea pamentului, cea mai de lipsa si utila pentru conservarea si durabilitatea societatiei omenesci. Intru amintirea acestui momentu s'au constituitu o serbatoare anuala, in care di imparatulu pana astadi trebue se tiena córnelu plugului, ca *Regis ad exemplum* se dee indemna la supusii sei, spre lucrarea pamentului, care aduce mai multu folosu unui statu, de câtu secele speculatiuni si ceremonii politice; apoi mai invetiá elu pre Chinesi, că binecuvéntarea lui Dumnedieu numai asia va incununá ustanele loru, daca voru pazí credintia, si voru implini datorintiele catra Dumnedieu, care este isvorulu atotu binele.

2. *La Indieni*, poporulu éra impartitu in clase, dintre care a preotiloru, numiti *Brachmani* séu *Bramini*, éra cea mai alésa si de frunte. Ei se priviau de santi, si aveau cele mai frumóse privilegii; in manele loru éra nu numai sciintia despre credintia ci si educatiunea publica a poporului si statului Indianu; erau profeti, theologi si invetiatori, si ca atari invetiau pre Indieni implinirea datorintiloru catra sine, se se iubésca unulu pe altulu, si se nu poftésca nimicu a altuia. Braminii purtau grigea de agricultura, si poporulu care éra a doua clasa, stá imediatu sub ascultarea loru. Ei invetiau, ca imperatulu se arate agricultorelui onóre dupa mesura diligintiei lui, nici odata nu éra iertatu regelui se-ii substraga pe ei dela aratu, si se-ii aplicte la alte lucruri; nu éra permisu se-se atinga de averile loru, nici in timpu

¹⁾ Rom. 10. 18.

²⁾ Math. 28. 20.

¹⁾ Phillips Lehrb. Kirchenrecht. Regensburg 1859.

de pace nici de resbelu, căci unde remane pamentulu nelucratu, acolo tóte lipseacu; éra pamantulu nu se póte cultivá dupa cuviintia de nu se va partení cei ce se deprindu cu lucrarea lui. *Theologi'a* si *Cosmogoni'a* Braminiloru, dupa marturisirea lui *Strabo* consistá in urmatórele: „Lumea „acést'a precum a avutu inceputulu seu, asia va avea si „finea sa; Dumnedieu, cu atotupretutindenimea sa umple acésta „lume; in timpurile dintaiu au cursu din pamentu lapte, „vinu, untu de lemnu si miere ca isvorele apelor; dara reu „intrebuintiandule ómenii, i-a lipsitu Dumnedieu de fericirea „acést'a, si i-au condamnatu a se nutri cu sudórea si lu- „crulu maniloru sale.“ *Vedas*, cartea cea veche si santa a Braminiloru contine in sine tóte invetiaturile aceste. Dupa *Vedas* fiint'a cea mai inalta este unu spiritu curatu si perfectu, din care a purcesu óre-cari angeri séu fiintie spirituale; dintre acéstia unii au pecatuitu, si pentru acést'a s'au lipsitu ei de demnitatea in care au fostu creati; acesti angeri séu spirite rele care se numescu *Theoustas*, sunt alungati intr'o lume materiala unde causáza totu felulu de rele. Pentru ca se libereze genulu omenescu de tirani'a lui *Theoustas*, s'a prezentatu in lume *Visnu*, in care se afla intrunite tóte fenomenele mantuitoare a naturei omenesci, si dupa multe si lungi tentatiuni i-au eliberatu pre ómeni de a se stramutá (*Metempsychosis*) in alte trupuri, care apoi éra si se voru impreuná cu inceputulu loru primitivu si dupa aceea se voru desfatá intr'o fericire eterna cu santii. *Brama* dela care preotii Indieni si-tragu numele este unulu dintre spiritele cele mai de frunte, caruia s'a incredintiatu guvernarea lumoi; *Visnu* séu *Vistnu* este celu ce s'a facutu omu, pe care Chinesii lu onoréza sub numele *Fo* seu *Foe* si Iapanii sub numele de *Amida*, ca pre unu Dumnedieu, si *Siva*, care este descompunatoriulu, straformatoriulu si compunatoriulu. Acesti trei facu trinitatea credintiei Braminiloru, respective Indieniloru, contrasi in cuventulu *Trimurti*.

Acésta credintia face bas'a theologiei Braminiloru Indici, care pretutindenea s'a latitu, si din care si *Pitagora* a imprumutatu cele mai frumoasa si alese tese a invetiaturei sale. *Platone* inca a luat din ele o parte mare. Éra renumitulu si preinvetiaturu *Origenu* cercá se le aduca in consonantia si unire cu trinitatea din Crestinismu; căci la prim'a vedere se afla intre ambele o mare asemanare, care dupa dis'a lui *Signior Buchenvill*, cercetandu-o se perde si pere de sine. Noi inca dicemu asia, pentrucă crestinismulu nu s'a infintiatu pe bas'a principiulu de adoptare, ci pe revelatiunea divina. Credinti'a si invetiatur'a acést'a a braminiiloru se baséza pe ore cari adevéveri straditionali, primitivo-originari si inca revelate de Ddieu omului in paradisu mai nainte de caderea sa, care apoi, prin comiterea pacatului originalu, turburandu-i-se mintea si intunecandu-i se intielegerea, a degeneratu dela o invetiatura ratacita la alta, precum e si acést'a, care póte fi asia de veche, ca insasi lumea. ¹⁾ De altmintrea si la alte popóra ne intalnimu cu trinitati, asia: la Persi érá *Mitras*, *Ormusdu* si *Arimanu*, la Egiptieni, *Isis*, *Osiris* si *Horus*, la Romani, *Iovis*, *Marte* si *Romulus*, la Greci, *Iupiter*, *Teseu* si *Hercule*, la Germanii antici *Thor*, *Odin* si *Freyja*, la Slavi si mai alesu la Borusi, *Percuna*, *Potrinepos* si *Piculu*; din acestea crestinismulu n'a imprumutatu nimica: din contra le-a impugnatu si resturnatu cu totul. Aceste trinitati totu va se inseme si se represinte ceva, si anume: trecutul, presente si venitoriulu, séu creatiunea, vietuirea si mórtea, séu descompunerea; ori si idei'a nascerei, mortii si invierii. Braminii nu numai pe terenulu educatiunei poporale si a credintiei, ci si a artiloru frumoase si a astrologiei si-au castigatu sie-si mare influentia la Indieni si recunoscintia la straini; pentru acea se numiau ei cu minti, intieleptii si profetii tierei; ei erau deprinsi si in art'a diplomatica, si in afatulu tierei si Imperatului si-au eluptatu primul locu;

ba fara de ei nu se facea nimica ce se facea, séu de se facea nu avea nici o valóre; erau scutiti de tóte sarcinile, si se bucurau de puterea regintiei preotiesci (*Clerocratia*). Sciinti'a braminiloru a produsu uimire nu numai la ai sei ci si la cei straini, si Indieni au se le multiemésca, cá au devenitu si remasu la atáta renume si amintire. Ei se bucurau la Indieni, de acea onóre de care se bucurau magii in Persia, Chaldei in Babilonia, Pontifeci cei mari in Egiptu, Iudea si Roma.

Ioanu Damsia,
parochu si ases. cons.

Educatiunea nationala.

Nici candu nu voiu uitá acelu locusioru ascunsu dupa tabl'a scólei, unde masin'a de computu si liberele cartonate serviau ca materii la creatiunile nóstre copilaresci, ce totu noi le nimiciamu, candu elevii regulati ai scólei intonau vr'unu cantu nou, séu invetiatoriulu nará frumoasele patianii a lui Iosifu, si-a fratiloru sei. Atunci joculu si-perdea farmeculu si atrasi de-o dragoste fara nume, cu mintea robita ajungeamu la primele bance, ascultandu cu atáta atentiune cátu se intemplá adesea se le scimu mai curendu decâtu chiar elevii pentru cari se propuneau.

Eram vre-o siette copile si baeti de diferite etati, nu avea inse nici unulu 6 ani, dar deveniseramu cei mai regulati scolari; vioi cum sunt copii in acestu timp, nespuse de atenti la cele ce se petreceau pre langa noi, impresiunabili, primitori si cu acea voia spre lucru, ce seivesce cu intrég'a individualitate interna numai in verst'a copilariei.

Daca amintescu acést'a, o facu numai din stim'a nemarginita, ce datoiescu acelu invetiatoriu, carele de buna séma atunci necunoscutu cu principiile cuceritoare ale lui Froebel, esperiase prin iubirea chiamarei sale, cá copii dedati din alu 3-lea anu in scóla, desvoltau o vorbire fluenta si corecta, si-o astu-feliu de iubire catra ordine si invetiatura, cum nu se ajungea nici dupa doi ani cu cei intrati in scóla, la etatea prescisa. Si cá avea multa drepitate invetiatoriulu vor recunosce mai cu séma parintii, cari confundandu nesciinti'a cu nevinovati'a, ignorandu calitatile copiiloru, li au lasatu tóte acele inclinari mici dar energice, ce mai tardiu trecura in cerbicia, pentru a nu mai ascultá si a nu se teme nici de vorbe, nici de pedepse, dar' nici de parintesculu suspinu: „ada Dómné timpulu scólei, se-lu faca se me asculte“.

Unu defectu pe cátu de mare pe atátu de latitu este opiniunea, cá facultatile copilului nu se desvólta singure, ci acépta impresiunile, ce-i le damu noi. In acestu casu copilulu ar avé multa asemanare cu marmor'a séu panz'a, ce inca trebe se accepte man'a artistului. Este inse legea naturei, ca sensurile si poterile sufletesci se nu stee nici pe o clipita, ci se se desvólte pentru potentiarea propriei activitati a instinctului vitalu. Pentru a ajunge la acésta desvóltare, joculu este mai potrivit. Noi inca am petrecutu multu in jocuri, si nu gresiescu dicendu, cá unele din ele sunt chiar introduse in gradinele de copii. Sub prelegeri érá firulu, numeratulu si cladirea; éra in dile de véra, afara in liberu cu lopt'a, tierina ¹⁾ si cu acele mersuri si alergaturiacompaniate de cantece, ce ocupa pré bine spiritulu si trupulu, si descoperu ori ce dispositiune interna.

Scól'a cu adevératu avea pucina insemnatate pentru noi, dar' ea devenise celu mai iubitulu locu, chiar si in cursulu elementaru, ce ni se intiparise nesciutu, fara greumentu, pana candu la cei invetiati de parinti cu tóte dupa placu, ea érá unu lucru inspaimantatoriu, ce storcea lacrima amare,

¹⁾ Jean Paul dice: „Ich kenne für Kinder in den erste Jahren kein wohlfeileres, mehr nachhaltendes, beiden Geschlechtern angemessenes, reines Spielzug als — Sand. — Stundenlang sah ich oft spielende Kinder ihn als Bausteine, als Wurfmaschine, als Saat, Mehl, als Schreib- und Malergrund verwenden“.

¹⁾ *Memoires del' academie des inscription t. 18.*

in ochii loru séu ii-frica inchisi si posomoriti. Nesuferibila fu inse scol'a pentru copii cari cercetara asia numitulu „Kinderbewahranstalt.“ Dedati acasa cu vorbe pronunciate numai pe diumetite, cu numiri sucite si intortocate, apoi intre semenii loru audindu numai limb'a germana, ei devenira acum intr'o stare démna de compatimitu. Desgustati de schimbarea, in care au trecut, abia vorbindu romanese, invetiatoriiu avea se obtiena cu ei o proba grea, ce numai in casuri rare érá coronata de succesu, càci primele impressiuni intiparite adencu in sufletele lor contrastau si nimiciau tóte incercarile lui.

Si ce se facea mai tardiu din ei?

Daca nu puteau se-se impace de-o cam data cu nou'a stare, ei reusiau mai totu de una ca parintii se-ii dea de nou in scóle straine, unde se aflau ca pescele in apa, séu ca paserea in aeru. Acolo erau elevi buni, pentru cà spiritulu scólei consuná cu spiritulu primei educatiuni, ce le insuflase iubire catra invetiatur'a si limb'a straina.

Ce se alese din acei baeti, care fara vr'o scóla càtu de slaba romana si-facura celelalte studie pe la institute, unde au auditu defaimandu-se natiunea romana?! Fara schintea de iubire nationala, fara consciinta nationala intrandn in vre-o functiune publica modesta séu brilanta, intocmei ca si strainii desconsidera, ba chiar insulta poporul, din a carui sinu au esitu.

Ce se facu inse din fetitie? — Ele chiar ii-intrecura!

Desmerdarile, nesocotitele vanitati ce infectara simtirea inaintea intielegerii, le invetiara a despretiui limb'a parintiloru, apoi scóla ce urmau érá straina, religi'a de buna séma nu érá a stramosiloru, si asia junele fiice portau ca-o ironia numele romane pana in diu'a candu devenindu mame si socii, crescú o generatiune multu mai pucinu romana de ce fusera ele.

Candu Rousseau, adoratoriulu omenimei, indignatu de veaculu lui Ludovicu XV ce glorificá vitiulu pe cont'a virtutii, se retrase urandu contimpuranii sei, atunci o inspiratiune mare lu insufléti a scrie pe „Emil.“ Esperintiele lundemnara a nu lasá parintiloru pre copilu, ci a-lu pune la tíera, la sinulu naturei, unde coruptiunea moderna nu potea strabate. Elu a crescutu bine acolo, a crescutu cu fericirea copilariei curate. Nu-a invetiatu multu, dar' ce-a invetiatu n'a fost mechanismu, ci intuitiune, represintatiune, esperintia si convingere. Ca june a avutu junetia virtuosa si in acést'a ursitu pentru lume, si-a creatu o familia si mai virtuosa.

Lumea nepreocupata a priceputu acum pe Rousseau, l'a ascultat si l'a recunoscutu de reformatoriulu societatii, de reformatoriulu natiunei intregi.

Candu a cerutu Pestalozzi ca famili'a se fie educatórea copilului, natiunea germana érá slaba, fara energia propria; alunecase pana la punctulu — unde pentru ca se aiba ceva lustru de esistintia, imitá si bunulu si reulu altoru natiuni. Si érá multu reu atuncea! dice unu serietoriu celebru.

Numai Fichte ¹⁾ a prevediutu decadintia in acést'a. Elu si-a aretatu adencile machniri — a sgduitu inimele tuturoru prin patrioticele lui discurse, si natunea germana si-serbá inviarea.

Fiindu cà fie care apostolu este chiebatu la timpulu seu, Froebel si-desválí principiile sale referitóre la educatiunea prima, chiebandu natiunea intréga cu cuvintele: „ich lade zur Legründung eines Erziehungswerkes für die erste Kindheitspflege, welches seines inneren Lebens und Zweckes „Kindergarten“ und wegen seines Geistes „Deutscher Kindergarten“ gennant wird.“ Atunci femeile germane intórse din directiunea raticita, desvoltara unu patriotismu asia de mare si puternicu in infintiarea gradineloru de copii, încátu

¹⁾ Despre elu vorbesce Diesterweg in „Liebtinge und Vorbilder“. Es kommt dem alten Gesetzgeber von Lacudämon am nächsten. Dort war, was Fichs bezweckte: Volkserziehung, Nationalbildung.“

e destulu se privimu educatiunea natiunala a poporului germanu, ce sta astadi ca modelu. Éta o mica paralela cu positi'a invetiamentulu nostru.

Avem scoli si ceremu scoli, avem invetiatori si ceremu invetiatori; propagamu instructiunea poporului si niusimu in tóte a imitá pre cei inaintati, si totusi educatiunea natiunala nu sporesce. De ce óre? Pentru cà imitandu pre altii n'am ganditu cà, óre aceea educatiune unesce-se cu convictiunile nóstre de religia, morala si natiunalitate?

Astu-feliu avem si noi acum unu conceptu de educatiune, inse este elu óre progresu séu regresu natiunala? Se ceru femei culte, — parintii nisuescu a educá ficele càtu mai bine prin scóle séu pansionate de renume. Acolo invétia tóte, dar intre altele invétia si aceea cà este rusine a se numí romane!

Nu potemu dice, cà educatiunea acést'a nu s'a canalisatu deja din destulu la noi, nu la mas'a poporului, ci la flórea ei, la intelegintia, carea trebue se stee in ori ce timpu ca fala, ca modelu!

De unde s'a inceputu dara acestu reu?

Dela educatiunea prima.

Educatiunea casnica pana la 3 ani buna séu mai puciu buna, totu mai este romana, dar educatiunea intregitória din „Kinderbewahranstalt,“ este neghina in inim'a copiiloru, càci nu se póte impedecá a incolti si cresce, si a aduce fruptele sale daunóse.

Observamu cà prin orasie, unde romanii faceau partea cea mare de locuitori, astadi stau abia ca o fractiune. Si asta fractiune ar' fi destula daca prin zelulu seu de a pasi cu cerintiele timpului mai cu séma in educarea copiiloru, n'ar alunecá pe nesciute catra unu abisu, langa care pomeninduse se credu ori ce, numai romani nu.

Daca unui Froebel ocupatu atunci cu enigm'a primei educatiuni nu-i a trecutú din vedere, cà prim'a educatiune trebue basata pe spiritulu natiunala, càci numai acele simtiemente traescu pentru véti'a intréga, care s'au nascutu imprejurulu léganului si-s'au cultivatu in copilaria, atunci noi amenintiati din multe parti — cu atátu mai impetuosu se nu pregetamn in a infintiá gradine de copii, care pentru véti'a si scopulu loru internu se se numéscu gradine de copii, érá pentru spiritulu ce va dominá in ele „gradine romane de copii“.

Emili'a Lungu.

Papa Piu IX. si biseric'a orientala.

Evenementulu celu mai insemnatu de care se ocupa astadi mai tóta lumea crestina este mórtea pontificalu Romei Piu alu IX-le.

Piu IX., comite de Mastai-Feretti s'a nascutu la Siniaglia in 13. Maiu 1792. Preotindu-se, la 1823. s'a dusu in missie la Hili. Dupa doi ani a fostu numitu canonicu, apoi Episcopu alu Imolei, Archiepiscopu alu Spoletei si la 1840. cardinalu. Alegerea lui de Papa s'a intemplatu in Iuniu 1846., si in 9 Decembre acela si publicatu cea d'antaiu enciclica, in care se cuprindu tóte doctrinele, cari mai tardiu le-a ridicatu la valóre de dogme, precum cultulu Mariei si infalibilitatea papala. In acea enciclica dice elu: „Deus ipse vivam constituerit auctoritatem, quae verum legitimumque coelestis suis revelationis sensum doceret, omnesque controversias in rebus fidei et morum, infallibili iudicio derineret. Quae quidem viva et infallibilis in ea tantum viget Ecclesia, quae a Christo Domino supra Petrum, totius Ecclesiae caput, Principem et Pastorem aedificata suos legitimos semper habet Pontifices ab ipso Petro ducentes originem et ejusdem doctrinae, dignitatis haeredes et vindices“.

Din acéstea citate se vede că Papa Piu IX. inca atunci predicá ex cathedra dogm'a infalibilitatii si in conciliulu dela 1870. ea numai s'a confirmatu. Credinti'a in infalibilitate erá asia de puternica in convictiunea lui, încátu tragerea ei la indoiela o priviá ca cea mai pronunziata eresia. Ca abate de Mastai, dicea, eu credu in infalibilitate, éra ca papa si simtíescu. Si candu cardinalulu Guidi ilu facuse odata atentu la traditiune, Papa i respunse „Eu sum traditiunea“.

Ca si mai toti ponteficii Romei, si Papa Piu alu IX-le a incercatu se realizeze aspiratiunile traditionale d'a supune dominatiunei sale biseric'a orientala. La doi ani dupa inaltarea Sa pe scaunulu patriarhalu, in 6 Ianuaru 1848., Papa Piu IX. adresá orientalilor o enciclica prin care ii provoca a se uní cu biseric'a Romei, dicandu că „Nu este nici o cauza pentru carea v'ati potutu voi lapadá de întórcerea la biseric'a cea adeverata, si de impartesirea cu acestu santu scaunu“. La acést'a insa cei patru Patriarchii ai resaritului respunsera cu enciclic'a (scrisórea) colectiva din 6 Maiu 1848., in care respinsera cu energia provocarea Papei si doctrinele false pe care si-formulá elu pretensiunea sa.

Aci inca nu se terminá lucrulu. La anulu 1860. puterea lumésc'a a Papei incepù se slabésc'a si dela 1864. incetá cu totul. Elu acum cautá se se réhabiliteze pe alta cale, pentru pierderea puterei sale lumesci. Convocá conciliulu din Vaticanu, care acordá Papei celea mai mari prerogative spirituali, infalibilitatea. La conciliu, elu invitá si pe orientali. Cu invitarea Patriarchului din Constantinopolu se insarcinase abatele Don Testa, carele, insocitu de alti doi ori trei abati, si presentandu-se cu harthi'a de convocare la Patriarchia, fu intimpinatu de Patriarchulu cu cuvintele:

„Daca n'ar fi publicatu dejá jurnalulu de Rom'a harthi'a de convocare a Santiei Sale la conciliulu, pre care Domniele Vóstre ilu numiti ecumenicu, si daca n'amu cunosce noi intentiunea si cuprinsulu acestei hartii, precum si principiele Santiei Sale, apoi cu cea mai mare bucuria amu primí o epistolia dela Patriarchulu Romei vechi, sperandu, că vomu aflá intr'ensa vreo idee nóua. Dupace insa acést'a scriere de convocare, publicata in jurnale, a enunsiatu deja principiéle Santiei Sale, principie, care sunt cu totul opuse cu principiéle bisericei ortodoxe a resaritului, pentru aceea, venerabili parinti, ve declarámu cu dorere sincera, că nu potemu primí nici o invitare de felulu acést'a, nici alta epistolia, care inconstra spiritului evangheliei, a invetiaturilor conciliilor ecumenice si a santilor Parinti repetiescu acele principii. Santii'a Sa inca la anulu 1848. a facutu unu asemenea pasu; prin acést'a s'a provocatu atunci o enciclica a bisericei resaritene carea in espunerea cea simpla si chiara a diferintiei intre principiéle Romei si ale bisericei resaritene, a intristatu adancu pre Santii'a Sa. Dupace dar Santii'a Sa se pare, că nu va se recedé dela principiéle sale, si noi, multiemita lui Dumnedieu, de ale nóstre nu ne lapedamu, pentru aceea nu amu mai causá Santiei Sale dureri nóue, nici amu deschide rane vechi. Si apoi n'amu voi ca prin controverse, cari prea adeseori ducu la dusmania, se desceptámu o ura vechia adormita, pre cátu mai multu decâtu ori-candu avemu trebuintia intre noi de iubirea evanghelica, pentru a ne aperá de multi periculi feluriti, ce incungiura biseric'a lui Christosu. Altcum numai Istori'a póte dá deslegarea cea drépta a acestoru cestiuni. Nainte cu diece seculi erá o biserica, ce marturisíá la resaritu si la apusu, in Roma cea vechia ca si in cea nóua, aceea-si credintia. Se ne re'ntórcemu la acea epoca, se vedemu că cine a adausu invetiaturi nóue, cine a delaturatu invetiaturi vechi! Se suprimemu innoirile, daca sunt; atunci apoi pre nesimtite ne vomu aflá cu totii pre acelasi punctu de ortodoxia universalá, dela care s'a departatu Rom'a din ce in ce mai tare, largindu astfelu abisulu, ce ne despartiesce, necurmatu prin dogme nóue si prin hotariri anti-traditionali“. Nu voiu se intru in specialitati. Dar pana candu va stá pre pamentu biseric'a Mantuitorului, noi nu potemu

concede, ca in sinulu ei se fia altu Episcpu supremu decâtu Domnulu, si ca preste conciliile ecumenice, carora pentru consunanti'a loru cu scriptur'a si cu traditiunea, singure le compete infalibilitate, se se radice unu Patriarchu infalibile, care vorbesce excathedra. Asemene nu potemu permite, ca unu apostolu se se puna preste ceialalti, dupace Spiritulu santu pre toti i-a luminatu in asemenea modu, si ca Patriarchulu séu Pap'a cest'a séu cel'a se pretinda presiedinti'a nu ca ordine omenésc'a, ci ca unu dreptu divinú“.

Unulu dintre abati reflectá Patriarchului, că Rom'a nu are de cugetu, a schimbá principiéle sale; ér celalaltu dise: „Pentru conciliulu din Florenti'a, care ar fi impreunatu ambe bisericele, invita Pap'a pre cei remasi afara de uniune la conciliulu ecumenicu, ca se se lumineze si se se curatiésc'a“. Patriarchulu la aceste respunse: „Numai ómenii nesciutori nu cunoscu ceea ce s'a disu si s'a scrisu contr'a conciliulu din Florentia, si Domniale Vóstre, venerabili Parinti, de siguru nu sunteti din numerulu acelor'a. In adeveru cu siedinti'a din urma a acestei adunari uniunea a si fostu mórt'a. Si preste totu o adunare, carea a fostu conchiamata numai din motive politice si prin fóme si violentia a impusu unor'a din noi hotariri, nu merita santulu nume de sinodu. Ca sinodu ecumenicu, ca biserica universale, ca adeverata universitate noi potemu privi de santa numai o astfelu de adunare, in carea fara privire la numerulu membriloru ei se presenta invetiatur'a Apostoliloru si credinti'a fiacarei biserici singuraticé curata si fara macula. Asia a fostu in epoc'a dela intemeierea crestinismului pana la veaculu alu optulea; si in asemenea modu esplicara in timpulu acést'a, Parintii apusului si ai resaritului, precum si cele siepte sinode, care singure suntu ecumenice, santulu testu alu evangheliei. Aceste sinode si acesti Parinti potu servi de conducatori siguri si infalibili fiacarui Episcpu alu apusului, care cautu cu sinceritate adeverulu evanghelicu. Acelea suntu tribunallulu supremu alu invetiaturei crestinesci, ele suatu calea, pre carea ne potemu intalni la sarutarea cea santa a unirei dogmaticé. Celu ce merge afara din calea acést'a, totudeun'a va fi privitu din partea nóstra de necompetinte, a aduná in giurulu seu pre membrii bisericei universali ortodoxe. Daca unii din Episcopii apusului sunt la indoiéla in privinti'a unor'a din invetiaturile loru si voru a se intruini pentru indreptarea acelor'a, apoi se o faca cu totul dupa voi'a loru; cátu pentru noi, noi nu avemu nici o indoiéla in privinti'a invetiaturiloru traditionali ale credintiei nóstre, Si fiindcă e vorb'a despre sinode ecumenice, apoi Domniele Vóstre, venerabili abati, nu se póte se fitii uitatu, că acelea mai nainte se constituiau cu totul, in altu modu decâtu conciliulu, ce se conchiamu acum. Inca Pap'a dela Rom'a ar fi practisatu egalitatea si fratietatea apostolésca, apoi ar fi trebuitu se cunosca, că elu dupa dreptulu canonicu este celu d'antaiu intre cei de asemenea siesi, si in calitatea acést'a aru fi trebuitu se scrie catra fiacare Patriarchu, cătra fiacare Sinodu alu resaritului si ar fi trebuitu se intrebe pre fratii sei in Christosu, că sunt si ei de parerea lui in privinti'a conchiamarei conciliulu, că unde se se adune conciliulu si ce obiecte se pertracteze, in locu de a enunsiá prin jurnale intentiunile sale, care mergu intr'acolo, ca elu se tréca de capulu crestinatati. Intórceti-va dar la Istoria si la conciliéle ecumenice, daca voiti se ajungeti la adeverat'a unime, ce o dorimu cu totii prea multu; ori daca acést'a ve este prea greu, apoi se ne restringemu pre langa aceea, ca se ne rogamu lui Dumnedieu pentru pacea lumii, precumu si pentru bun'a sporire si unirea bisericiloru. Pentru asta data ve declarámu cu dorere, că invitarea o tienemu de nefruptifera si acést'a harthia circularia de nefolositóre.“

La mortea Caterinei Mocioni.

Ér durere, mare jale,
Érasi plangi natiunea mea;
Din cunun'a fruntii tale
Érasi a cadutu o stea.
Ai pierdutu o fica buna,
Ce cu stîma te-a iubit;u;
Si cu dens'a dimpreuna
Ti-s'a frantu unu scutu maritu.

Trista-i, Dómne, or'a 'n care
Mam'a ingrópa fic'a sa:
Bucuri'a-i cea mai mare,
Fericirea-i ce gustá;
Câci tierin'a i ascunde
Cu trecutu'lu ridietoriu,
Si sperantiele profunde:
Doru, credintia, viitoriu.

Tristu-i dieu, candu o natiune,
Ce strivita jace josu,
Vede cum pe rendu apune
Ce-a avutu mai pretiosu;
Candu ea róga, cere chiana
Ajutoriu. . . dar inzedaru!
Parasita, biéta mama
Va se duca traiu amaru. . .

Multe suferintie grele
Ai avutu, natiunea mea;
Totusi a-i esitu din ele,
Ca si-o flóre 'n mediu de nea:
Câci prin secolu de durere
Ai primitu necontentitu
Si balsamu de mangaiere,
Ce cu dragu te-a lecuitu.

Dumnedieu din inaltime
Ne-a luat sub scutul seu.
Si-a trimisu in romanu
Alinari la traiulu greu;
Elu ne-a datu, ca se ne-ajute
Din amorulu seu cerescu:
Inimi nalte prin virtute
Suflete ce totu jertfescu.

Ce chiamare nalta, santa,
Au aceste 'n lume josu;
Ele veciniu totu incanta,
Câci au farmecu gratiosu!
Si 'nplinindu a loru solia,
Candu se 'ntorcu in ceriu usioru,
Dumnedieu cu bucuria
Le saluta susu in choru.

Si totu ceriulu e ferice.
Este veselu ne'ncetatu . . .
Inse noi, remasi aice,
Jele grea ni-am imbracatu.
Si lipsiti de 'ncuragiare,
Plangemu tristu necontentitu,
C'am pierdutu unu sufletu mare,
Care sinceru ne-a iubit!

(Familia.)

Iosifu Vulcanu.

D i v e r s e.

„Fóli'a oficiala din 13 februaru anulu curentu comunica urmatóri'a scire: „Ale sandru Gavra, directorulu in pensiune alu preparandiei romano-catolice (?) din Aradu, si cavaleru alu ordinului franciscu-iosefinu a facutu o fundatiune in suma de 100 fl. v. a. pe numele baronului „Iosifu Eötvös“, pentru ajutorirea prunciloru invetiatoriloru dela scólele comunali, pentru care fapta ministrulu de cultu si instructiune publica i-a impartasitu multumit'a sa.

)(**In camer'a Romaniei** s'au facutu urmatórele propuneri pentru ajutorarea poporului: 1) Guvernulu se prezenteze unu proiectu de lege pentru a se dá boii trebuitori de munca tieraniloru a le carora vite au peritu de epizootie; 2) Ca guvernulu se fia obligatu a dá tieraniloru sementi'a de care ei ar avea nevoie; 3) Ca soldatii cari s'au intorsu la vetrele loru se fie scutiti de dári pentru unu timpu ore care.

— **Societatea generala a mediciloru romani.** Programu de chestiunile ce se vor discutá in adunarea de la 21—28 Aprilie 1878. a societatii generale a mediciloru romani in Bucuresci, palatulu Universitatii. I. **Medicin'a.** 1. Se se constate descrescerea populatiunei nóstre, si in casu afirmativu, se se propue mijlócele cele mai eficace de a o combate. 2. Angina dyphteritica, cauzele sale, Therapia. 3. Indicatiunile si contraindicatiunile operatiuniloru urgente in Chirurgie. II. **Pharmacii'a.** 4. Cele mai utile din planetele medicinale indigene. III. **Medicina veterinara.** 5. Mijlócele cele mai simple si cele mai eficace pentru imbnatatirea rasei animaleloru in tier'a nóstra, si inmultirea loru. 6. Datoriile si drepturile mediciloru in societate. Societatea va dá unu premiu de 300 franci autorului care va produce celu mai bunu opu asupra ori-carei din cestiunele ficsate in acestu programu. **Comitetul:** Presiedinte Doct. Rusu Senior. Vice-Presiedinte Doct. Calenderu. Secretar-gener. Doct. Vladescu. Secretari: Doct. Aronovici, Doct. Mancasi.

)(**Scól'a de Belle-Arte** din Iasi a avutu in 8. Ianuarie o mare serbatóre, dupa cum ne relatéza „Steaua Romaniei“; anume — de la infiintierea ei, numai acuma s'au distribuitu medalii eleviloru celoru mai eminenti; solemnitatea s'a deschisu prin unu discursu alu d-lui Petru Suci, rectoru, si presiedinte alu Comitetului academicu. D-sa, mandru de rezultatele, ce a produsu acestu institutu, cu adevrata insufletire a descrisu importanti'a, ce are art'a in cultur'a nationala, a multiamitu neobositulu directoru, precum si profesoriloru cari au conlucratu pentru realizarea scopului doritu, si a impartitu apoi medaliiile la tinerii artisti, cari le-au meritatu. La acesta frumoasa solemnitate s'au cantatu mai multe coruri, innuri, si marsiuri; ér istoriculu scólei l'a schitiatu d. I. P. Florantin. D-sa a espusu in scurtu teori'a si originea psihologica a artelor frumóse, — a spusu apoi, cá fundatorulu moralu alu scóloru de Belle-Arte in Romani'a este d. G. Panaiténu Bardassar, si dupa staruintiele d-sale s'a infiintiatu asemenea scóla antai in Iasi in 1860, d. ministru Stratu a desfiintiat-o in 1866, in sa M. S. Domnitoriulu, visitandu espositi'a ei in 9 salóne, s'a convinsu cá scól'a acést'a e fórte importanta, si a si restabilit'o indata.

— **Efectele frigului in regiunile polare.** Unu invetiatu exploratoru austriacu, locotenentulu Payer, a facutu cunoscutu societatii geografice din Viena curiósele efecte ale frigului, asia cum a fostu observate de densulu. In regiunile invecinate cu polulu, navigatorii calatorescu adese insanie. In una din caletoriile aceste, d. Payer a vediuu scoborindu-se termometrulu pana la — 36°6. Caletorii, voindu se bee rum, nu puteau apropiá de buzele loru cupele de metalu, acestea li faceau o impresiune asemine aceleia ce simte cineva candu se frige. Licórea alcoolica nu avea nici caldura, nici tarie; ea parea unsurósa ca oleulu si fara gustu

ca ap'a. Candu voiau se fumeza tigarile si pipele se acoperiau cu fire de ghiatia in forma de ace. La acestu gradu de frigu, voint'a este paralisata; mersulu devine nesiguru; candu cineva yoesce se vorbésca incepe a gingavi; ideile vinu cu greu si incurcatu, si te affi ca intr'o stare de betie. Evaporarea de la suprafati'a pielii cauzéa o sete ardiétore. Este primejdiosu se-si potóle cineva setea cu zapada, cáci acést'a provóca inflamatií violente la gátu, la ceriulu gurei si la limba. Candu inghite cineva zapada simte impresiunea ce i-o face unu corpu fórt fierbinte. Aburii formati prin transpiratiune acoperiau pe caletorii cari strabateau prin campii de ghiatia. Condensarea acestoru aburi se facea sub forma unoru tiandure de tiurtiuri, cari cadí-éndu la pamentu, producéu un zinganitu usioru. Aerulu erá umedu, si cu tóte acestea o sensatiune neplacuta de uscaciune se simtiá. In aceste regiuni polare, sunetele se audu de la o departare mare. La 80 de metri, se audiá bine o convorbire sustienuta cu vócea ordinara. Slabirea gustului si a mirosului erá fórt simtítóre; puterile erau micisurate; ochii se inchideau fara de voe. Talpa piciorului deveniá nesimtítóre cându cineva se opriá. Aceste sunt, in scurtu efectele constatate de locotenentulu Payer, in timpul petrecerei lui in regiunile polare.

+ **Precautiuni contra inundatiunilor.** Intr'una din siedintiele societatií meteorologice din Francia, d. Neaudet a insistatu asupra necesitatií ce este de a se plantá din nou cu paduri terenurile inclinate, ca singurulu mijlocu de a impiedecá inundatiunile. Nenorocirile de genulu acest'a, cari s'au intemplatu deja de sute de ori, se vor reinói, dice d. Neaudet pretutindine pe unde intínderi vaste de paménturi muntóse au fost despoiate de vegetatiunea loru primitiva. Padurile au fostu pustiata fara nici-o crutiare, si dupa ce a disparut arborii, s'au apucatu de tufe, acést'a ultima ocrotire a paméntului contra surpariloru pricinuite de ape. Ce-au mai ramasu din aceste barbare exploataciuni ale avútilor naturale lasate in pred'a cupiditatií (poftei) particulariloru? Numai stenci góle, de unde ploile si ometeale topite se precipitéza in torente devastátore, si fluvii reversate, cari semena in trecerea loru devastatia, ruinele, miseri'a si mórtéa, tristele fructe ale egoismului individualu si ale neprevederéi guvernelor. La acestu reu nu este de cátu unu singuru remediu: anume reacoperirea muntiloru cu paduri, celu pucinu pe cátu se va puté pe inclinatiunile cari astadi sunt cu totulu despoiate de paméntulu care le acoperiá odata. Cu timpul acést'a reimpadurare s'ar operá de la sine, daca legea ar intervení spre a protege vegetatiunea naturala contra ori-carei noue exploitari. Pucinu câte pucinu, prin oper'a plantelor herbacee si arboróse, invalidiulu vegetal s'ar reformá, si cu acést'a s'ar indesí stratulu de pamentu care ar servi dreptu basa, si care ar putea insfirsitu sustienea noue productiuni forestiere. Ap'a de plóe fiindu astfelu oprita pe povirnişuri si strinsa in pamentu nu s'ar mai repezi asupra sieşiloru cu puterea si rapegiunea unoru torente maritime, isvórele secate ar renasce, uzinele, cari sunt alimentate de cursuri de apa, nu ar mai avea de a suferi de stagnatiunile indelungate la cari sunt expuse in timpul veri; in sfirsitu, agricultur'a, in momentele de uscaciune, ar utilisá ap'a acést'a si s'ar vedea indoindu-i-se productele. Dar daca remediulu este cunoscutu nu este tocmai usior de pus in practica. Avem de a luptá astadi cu erorile economice ale predecesoriloru nostri, cari n'au intíelesu cá óre-cari categorii de paménturi ar trebui se ramena proprietatea esclusiva a Statului, pentru cá aflarea loru in stare buna intereséza in gradulu celu mai inaltu corpu socialu. Paménturile inclinate se gasescu in casulu acést'a. Dar cum se li se restitué vegetatiunea loru primitiva? Cum se procedeze la acoperirea loru din nou cu paduri, cátu vor ramané sub regimulu proprietatií private? Ar trebui o lege de espropriare generala pentru a le pune sub administratiunea statului. Dar mesur'a acést'a ar paré atât de re-

volutionara, ar aruncá pentru momentu o turburare atât de mare in economi'a domestica a populatiuniloru espropriate, încátu cu greu se póte crede cá se afla unu guvern destulu de indrasnetiu si destulu de independentu de opiniunea publica spre a o discreditá. (Steu'a Romaniei.)

§ „**Femeia Romana**“ diurnalu, ce apare in Bucuresci de doue ori in septemana, sub redactiunea Domnei Maria Flechtenmaher, cu pretiulu de 24 lei noi pe anu, precum aflamu din trei numeri ce am primitu pana acuma, este unu diurnalu la naltínea misiunei sale. Variatiunea materiei si importantia ei ilu facu de opotriva interesantu, nu numai pentru femei, ci si pentru tóte clasele sociale.

— („**Albina Carpatiloru**“ nr. 42 cuprinde urmatórele materii: „O dusmania cu bunu sferitu novela istorica (continuare). Victoru Emanuelu, cu ilustratiune. „Sergentulu“ „Pastorii si plugarii“ de V. Alesandri. „Cele patru mari rase.“ Balada de Cons. Cristescu. „Femeia.“ Varietati. Nr. 23. „O dusmania cu bunu sferitu“ (continuare) „Constantinu Negruzii (cu portretulu.“ Descantece d'in Bucovina de S. Fl. Marian. Visite intr'o mana de carbuni, de Iosifu Popsescu. Principele Sergiu de Leuchtenberg (cu portretu) Conferintiele Ateneulu romanu din Bucuresci.

— **Erata.** Strecorendu-se eróre de tipariu in notiti'a luata despre parastasulu celebratu aici, Dumineca in 22. Ian. a. c. se corege cá parastasulu s'a celebratu pentru Domn'a Caterina Mocioni de Foen.

Concurs.

1—3.

Pentru parochi'a vacanta din *Sant-nicolaulu micu*, se eserie concursu cu urmatórele emolumintele si anume: folosirea intravilanului parochialu, a sesiunei parochiale, a birului si stólei indatinata.

Dela recurinti se recere ca recursese ajustate cu atestatu de conduita cu testimoniu de 8 clase si maturitate, cu absolutoriu clericalu si testimoniu de calificatiune pentru parochiile de frunte si adresate comitetului parochialu concerninte, se-le tramita parintelui protopopu Ioanu Tieranu in Lipova, pana inclusive **4. Martie** cáci in 5 se va tiené alegerea. Se recere totodata dela recurinti si acea, cá in internalulu dela prim'a publicare a concursului pana 8 dile nainte de alegere, se se presinte in cutare duminica ori serbatóre in biserica numitei parochii, spre a-si aretá desteritatea in cantare, respective oratoria.

Aradu, $\frac{3}{15}$ fauru 1878.

Consistoriulu eparchialu

gr. or. rom. din Aradu.

2—3.

Parochi'a protopresbiterului din comunitatea *Usdinu* are lipsa de unu capelanu.

Emolumintele suntu a treia parte din sesiunea parochiala, precum si a treia parte din stola si biru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si trimite recursese instruite cu tóte documentele prescise in stat. organicu, si adresate comitetului parochialu din Usdinu pana la **12 Fauru 1878**. Domnul protopresbiteru **Simeonu Dimitrieviciu** in Panciova.

Usdinu, 15. Ianuarie 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Simeonu Dimitrieviciu**,
protopresbiterulu Panciovei.

Conformu ordin. Ven. Consistoriu eparchialu greco-orient. rom. alu Caransebesiului dtto 29 Decembre 1877. Nr. 991 bis. se escrie concursu pentru unu cooperatoru in comun'a *Jebeliu*, cu terminu *pana la finea lunei lui Fauru a. c. st. v.*

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: una sesiune parochiala de 33 de jugere pamentu aratoriu si stol'a usuata dela 160 de case; catra acést'a, din functiunile ce va seversí in parochi'a protopresbiterala, va avé a 3-a parte din stola.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tramite recuresele pana in terminulu mai susu pusu instruite cu tóte documintele preserise de statutulu organicu D. protop. Alesandru Ioanovicu in *Jebeliu*; mai departe are se documenteze cá a absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale; totodata in vreo Domineca séu serbatóre se se presente in s. biserica spre documentarea destaritatei sale in cantate si tipicu.

Jebeliu in 22. Ianuariu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Alesandru Ioanovicu**, protopresb.

2—3.

Pentru statiunea invetiatorésca conf. gr. or. rom. din comun'a *Vermesiu*, Cottulu Carasiului, protopop. *Jebelului* se escrie concursu pana in **25 Martiu a. c. st. v.**

Emolumintele sunt: Salariu anualu in bani gata dela com. biser. 160 fl. unu ajutoriu dela ven. consistoriu de 40 fl.

Pentru recuise de scrisu 5. pentru spesele conferintieloru invetiatoresci 8 fl. 8 stengeni de lemne din care se se incaldiesca si scol'a, 2 jugere de pamentu aratoriu, si cortelu liberu cu 2 incheperi si cu gradina de $\frac{1}{2}$ jugeru.

1—3.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scóí'a gr. or. din comun'a bisericesca *Aradu-Sieg'a*, inspectoratulu Aradului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **17 aprile st. v.**

Salariu in bani gat'a 400 fl. v. a. 10 metri lemne si cuartiru cu o gradina mare de legumi.

Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei, de cualificatiune, testimoniu despre absolvarea 4 clase gimnasiale séu 3 clase reali, si atestatu de moralitate.

Recursele adresate comitetului parochialu, se voru trimite Reverendisimului Domnu Protopresbiteru si inspectoru scolaru Ioane Ratiu in Aradu, ér alesulu invetiatoriu si-va ocupá postulu seu la inceperea anului scolasticu, adeca la 1 Septembre 1878.

Aradu 30 Decemvre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Ratiu**, protopopulu Aradului si insp. cerc. de scole conf.

2—3. Recurentii sunt avisati a-si tramite petitiunile loru prove-diute cu documintele necesari pana la terminulu de mai susu D. protop. Ales. Ioanovicu in *Jebelu*, si totu-odata in vreo Domineca séu serbatóre se se presente in s. biserica spre documentarea desteritatei sale in cantare si tipicu.

Vermesiu in 22 Ianuariu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. tractualu.

2—3.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la clasa II-a din comun'a *Cenadulu-Magiaru*, protopopiatulu Aradului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **19 Februaru a. c 3 Martiu**

Emolumintele sunt: 200 fl. v. a., 10 jugere pamentu estravilanu, 7 jugere din pasculum, 6 fl. scripturistica, 6 stangeni lemne moi, gradina de legumi, estravilana de 300 □; cuartiru liberu, diurne la conferintie 2 fl. v. a. pe tóta diu'a; dela inmormentari mari 40 cr. — mici 20 cr.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne recursele loru instruate conformu st. organicu inspector. cercualu de scóle in Sietinu; cei cu clase vor avea preferintia; avendu fiecare recurentu in vreo Dumineca ori serbatóre a se presentá in biserica gr. or. din *Cenadulu-Magiaru*, de a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci; recursurile in copie si intrate in diu'a alegerei nu se vor primí.

Cenadulu-Magiaru, **23 Ianuariu 1878.**
4 Faur.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Teo'oru Popovicu**, insp. scol.

Fóia pentru toți — cu ilustrațiuni.

Redactor I. Al. Lăpădat.

Editor Visarion Roman.

Apare în Sibii (Transilvania) în număr de $1\frac{1}{2}$ cólă pe săptămână și în volumuri de 6 côle la câte 4 săptămâni. Pe an 75 côle în 52 număr séu 13 volumuri. Tipar bun, hârtie fină, ilustrațiuni frumoase.

Aduce articoli de sciință, ofere lectură delectătoare, pledéză pentru adevér, pentru bine și pentru frumos.

Prețul abonamentului:

	pentru Austro-Ungaria	pentru România.
Pe an	8 fl. — cr.	20 lei — bani.
Pe 6 luni	4 „ 40 „	11 „ — „
Pe 3 luni	2 „ 40 „	6 „ — „
Un volum	— „ 70 „	1 „ 70 „
Un număr	— „ 20 „	— „ 45 „

Abonamentele se fac la editorul V. Roman în Sibii, la tóte librăriele si la oficiele postale.